

2011-05-13
Dnr 43-2011:131

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn i Högsjö skola och
Marmorbyns skola
i Vingåker kommun

Vingåker kommun

lena.furen@vingaker.se

Rektor vid Högsjö skola och Marmorbyns skola

brittmari.hult@vingaker.se

Tillsyn i Högsjö skola och Marmorbyns skola

Förskoleklass

Grundskola, årskurs 1–6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Högsjö skola och Marmorbyns skola och Vingåker kommun skickat in, rektors verksamhetsredogörelse samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Högsjö skola och Marmorbyns skola har inte uppnått kunskapsmålen helt och hållet vare sig i årskurs 3 eller 5. Det är framför allt i ämnena svenska, engelska och matematik som skolorna kunskapsresultat brister. Skolinspektionen bedömer att Högsjö skola har påfallande skillnader i måluppfyllelsen i svenska och matematik för årskurs 3 och att skolan har anmärkningsvärd låg måluppfyllelse i flertalet ämnen i årskurs 5. Rektorn behöver vidare tillse att kvalitetsarbetet på skolorna utgår från sammanställningar av kunskapsresultaten. Arbetet för en högre måluppfyllelse förutsätter dels sammanställningar av resultat och dels analys av resultat för att vidta adekvata åtgärder.

Högsjö skola och Marmorbyns skola har en god verksamhet i flera avseenden. Rektorn är förtrogen med verksamheten och inhämtar kunskap om lärarnas undervisning genom att bland annat besöka undervisningsmiljöerna. Skolinspektionen bedömer dock att rektorn behöver vidta åtgärder för att säkerställa att utbildningen såväl som bedömningen på skolorna är likvärdig. Den varierande kompetensen på Högsjö skola leder till att lärarnas tolkning och konkretisering av kursmålen förstås och hanteras olika och målen för utbildningen tydliggörs då på olika sätt och i olika omfattning för eleverna.

Marmorbyns skola saknar system/verktyg för att samla in underlag för att säkerställa likvärdiga bedömningar i skolans alla ämnen. Skolans pedagogiska personal har inte heller utbildning som fullt ut motsvarar behoven på skolan och saknar därmed förutsättningar för likvärdig undervisning och bedömning.

Skolinspektionen har i tillsynen av Högsjö skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att lägst nå målen att uppnå i ämnena svenska i årskurs 3 och i samtliga ämnen i årskurs 5 (1994 års Läroplan för den obligatoriska skolan (Lpo 94, 2.2 Kunskaper).
- En del av skolans pedagogiska personal saknar utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver (2 kap. 3 § skollagen).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att utbildningen såväl som bedömningen är likvärdig på skolan (1 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 1 Skolans värdegrund och utveckling).
- Skolans plan mot kränkande behandling motsvarar inte till alla delar bestämmelserna (14 a kap. 8 § skollagen, Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag).

Skolinspektionen har i tillsynen av Marmorbyns skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att lägst nå målen att uppnå i ämnena svenska i årskurs 3 och i samtliga ämnen i årskurs 5 (Lpo 94, 2.2 Kunskaper).
- En del av skolans pedagogiska personal saknar utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver (2 kap. 3 § skollagen).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att utbildningen såväl som bedömningen är likvärdig på skolan (1 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 1 Skolans värdegrund och utveckling).
- Skolans plan mot kränkande behandling motsvarar inte till alla delar bestämmelserna (14 a kap. 8 § skollagen, Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2–3

Rektorn och Vingåker kommun har ansvar för att Högsjö skolans och Marmorbyns skolas brister åtgärdas. Redovisning över vidtagna åtgärder och påbörjat förbättringsarbete ska lämnas till Skolinspektionen. Av Skolinspektionens beslut rörande tillsynen av samtliga verksamheter i Vingåker kommun (kommunbeslut) framgår när och på vilket sätt denna redovisning ska lämnas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Vingåker kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

Beslutet är fattat utifrån de bestämmelser som gällde vid beslutstillfället. Uppföljningen av detta beslut kommer dock att ske efter de skolförfattningar som börjar gälla den 1 juli 2011. Vid bedömningen av vidtagna åtgärder kommer därför hänsyn tas till hur författningarna eventuellt har ändrats.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredarna Helena Boëthius, Mikael Ejerblom samt Yvonne Hoffmann.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olausson
Enhetschef

Christina Lindh
Utredare/föredragande

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Högsjö skola
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Marmorbyns skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Vingåker kommun under läsåret 2010/11. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Högsjö skola och Marmorbyns skola 17–18 april 2011.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (kommunbeslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister på det sätt som meddelas i kommunbeslutet.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Högsjö skolan och Marmorbyns skola, dels den information som samlats in under besöket. I skolorna intervjuades rektorn, lärare, annan personal, elever och föräldrar. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och getts möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Tillsyn & granskning](http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn%20och%20granskning)).

Beskrivning av Högsjö skola och Marmorbyns skola

Tabell 1: Antal elever i Högsjö skola och Marmorbyns skola

Högsjö skola	Antal elever
Förskoleklass	10
Grundskola, årskurs 1–6	40
Särskoleelever	1
Marmorbyns skola	Antal elever
Förskoleklass	19
Grundskola, årskurs 1–6	120

Källa: Högsjö skola och Marmorbyns skola 2011-01-19

Högsjö skola och Marmorbyns skola leds av en rektor som förutom ovanstående verksamheter också har ansvar för förskolor och skolbarnsomsorg som finns i respektive skolas närområde. Skolorna ligger i två mindre samhällen, Högsjö och Marmorbyn, några mil från Vingåker. Båda skolorna finns i en naturskön miljö nära skog och sjö, vilket utnyttjas i undervisningen.

Högsjö skola är belägen i ett brukssamhälle med processindustri som dominerande inslag i ortens näringsliv. Flertalet av skolans elever är bosatta i Högsjö. Undervisningen är organiserad i åldersintegrerade grupper bestående av en förskoleklass och årskurserna 1–2, 3–4 och 5–6.

Marmorbyns skola är belägen i Marmorbyn med närhet till både Vingåker och Katrineholm. Flera av skolans elever är bosatta i Marmorbyn, men i skolans upptagningsområde ingår även elever från andra mindre samhällen i kommunen vilket innebär att flera elever har skolskjuts. Undervisningen är organiserad i förskoleklass och åldershomogena klasser bestående av årskurserna 1–6.

Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg inspekteras på kommunövergripande nivå och beskrivs och bedöms i kommunbeslutet.

Tillsynsprotokoll för Högsjö skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte förutsättningar att lägst nå målen att uppnå i ämnena svenska i årskurs 3 och i samtliga ämnen i årskurs 5.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Motivering:

I skolans bedömning av elevernas måluppfyllelse i årskurs 3 för år 2010 framgår att endast 20 procent av eleverna når målen i svenska medan 100 procent når målen i matematik.

I bedömningen av elevernas måluppfyllelse i årskurs 5 för år 2010 framgår att inga elever når målen i ämnet svenska, 60 procent når målen i matematik och 20 procent når målen i engelska. Skolinspektionen bedömer att det är påfallande skillnader i måluppfyllelsen i svenska och matematik i årskurs 3 och att skolan har anmärkningsvärd låg måluppfyllelse i flertalet ämnen i årskurs 5.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

En del av skolans pedagogiska personal saknar utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3 § skollagen

Motivering:

Högsjö skolas undervisningen är organiserad i åldersintegrerade grupper bestående av årskurserna 1–2, 3–4 och årskurserna 5–6 med en klasslärare till varje elevgrupp.

I skolan finns lärare som saknar lärarutbildning. Skolledningen är medveten om vikten av att undervisningen bedrivs av lärare med rätt kompetens och vidtar åtgärder för att ta vara på lärargruppens samlade kompetens för undervisningen i skolans alla elevgrupper. Skolinspektionen vill likväl poängtera vikten av att alla elever får undervisning av lärare med utbildning i respektive ämnen.

Rektorn har ansvar för att de lärare som används för undervisning har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling

Motivering:

Rektorn gör sammanställningar av resultaten för ämnena svenska och matematik i årskurs 3, samt i årskurs 5 även för engelska. För övriga ämnen har skolan i samband med Skolinspektionens tillsyn sammanställt de formativa bedömningarna, det vill säga skriftliga omdömen från elevernas individuella utvecklingsplaner. Skolan saknar därmed relevant sammanställning av skolans samlade resultat.

Rektorn och lärarna har inte sammanställt och analyserat skolans resultat utifrån hur resultaten förändrats över tid, skillnader mellan pojkars och flickors resultat eller skillnader mellan resultaten i olika ämnen. Därmed har skolan inte kunnat analysera hur ovanstående faktorer påverkat måluppfyllelsen. Skolan har inte heller kunnat upptäcka eller ta vara på framgångsfaktorer i arbete för en ökad måluppfyllelse.

I Högsjö skola finns det flera elever som har svårigheter i skolarbetet och som får särskilt stöd. Skolan följer dock inte upp effekterna av de vidtagna stödåtgärderna och ställer heller inte dessa i relation till skolans samlade resultat.

Bedömning:

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att utbildningen såväl som bedömningen är likvärdig på skolan.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Motivering:

Eleverna i Högsjö skola har anmärkningsvärt låga och mellan vissa ämnen kraftigt varierande kunskapsresultat. Skolan har ganska få lärare och alla är inte lärarutbildade. Vidare saknar skolan specialpedagogisk kompetens för handledning i arbetet med att anpassa undervisningen till elevers olika behov och förutsättningar i syfte att nå en ökad måluppfyllelse.

Den varierande kompetensen leder till att lärarnas tolkning och konkretisering av kursmålen förstås och hanteras olika och målen för utbildningen tydliggörs då på olika sätt och i olika omfattning för eleverna.

Rektor behöver vidta åtgärder för att säkerställa att utbildningen såväl som bedömningen på Högsjö skola är likvärdig genom att t.ex. etablera samarbete och diskussioner mellan lärarna på andra skolor i kommunen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling motsvarar inte till alla delar bestämmelserna.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Motivering:

Högsjö skola har en plan mot kränkande behandling som till stora delar uppfyller författningens krav. Skolan genomför terminsvisa elev- och föräldraenkäter med avsikt att kartlägga elevers uppfattningar av bland annat trygghet och trivsel. Resultaten av dessa enkäter vare sig sammanställs eller analyseras av skolan och används inte som underlag i kartläggningen inför arbetet att ta fram konkreta och uppföljningsbara åtgärder för arbetet som ska genomföras under året. Planen blir därmed alltför allmänt hållen och synliggör inte skolans specifika behov. Planen saknar också skolans rutiner för situationer då en elev upplever sig kränkt av en vuxen.

Tillsynsprotokoll för Marmorbyns skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjlighet att lägst nå målen att uppnå i ämnena matematik och svenska i årskurs 3 och i samtliga ämnen i årskurs 5.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Motivering:

I skolans bedömning av elevernas måluppfyllelse i årskurs 3 för år 2010 framgår att 94 procent av elever når målen i svenska och 81 procent når målen i matematik. I bedömningen av elevernas måluppfyllelse i årskurs 5 för år 2010 framgår att 69 procent av elever når målen i ämnet svenska, 69 procent når målen i matematik och 94 procent når målen i engelska.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Skolan har inte till alla delar pedagogisk personal med utbildning för den undervisning de bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3 § skollagen

Motivering:

Undervisningen i Marmorbyns skolas är organiserad i åldershomogena klasser med klasslärare till varje elevgrupp.

I skolan finns lärare som saknar lärarutbildning. Skolledningen är medveten om vikten av att undervisningen bedrivs av lärare med utbildning och vidtar åtgärder för att ta vara på lärargruppens samlade kompetens för undervisningen i skolans alla elevgrupper. Skolinspektionen vill likväl poängtera vikten av att alla elever får undervisning av lärare med utbildning i respektive ämnen.

Rektorn har ansvar för att de lärare som används för undervisning har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning:**

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling

Motivering:

Rektorn gör sammanställningar av resultaten för ämnena svenska och matematik i årskurs 3 samt i årskurs 5 även i engelska. För övriga ämnen har skolan i samband med Skolinspektionens tillsyn sammanställt de formativa bedömningarna, det vill säga skriftliga omdömen från elevernas individuella utvecklingsplaner. Skolan saknar därmed relevant sammanställning av skolans samlade resultat.

Rektor och lärarna har inte sammanställt och analyserat skolans resultat utifrån hur resultaten förändrats över tid, skillnader mellan pojkar och flickors resultat eller skillnader mellan resultaten i olika ämnen. Därmed har skolan inte kunnat analysera hur ovanstående faktorer påverkat måluppfyllelsen. Skolan har inte heller kunnat upptäcka eller ta vara på framgångsfaktorer i arbetet för en ökad måluppfyllelse.

Bedömning:

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att utbildningen såväl som bedömningen är likvärdig på skolan.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Motivering:

Marmorbyns skola är en liten skola, med en klass i varje årskurs, lärargruppen är liten och alla lärare är inte lärarutbildade. Av skolans sammanställning av de skriftliga omdömena framgår att eleverna i årskurs 5 har nått målen i alla ämnen utom engelska, svenska, matematik och musik. Skolinspektionen bedömer att det är anmärkningsvärt att måluppfyllelsen är hundra procent i de ämnen där det inte finns måttstock i form av nationella prov. Vidare framkommer i diskussionen om skolans resultat att skolan saknar system/verktyg för att samla in underlag för att säkerställa likvärdiga bedömningar i de olika ämnena. Skolans pedagogiska personal har inte heller utbildning som fullt ut motsvarar behoven på skolan och saknar därmed förutsättningar för likvärdig undervisning och bedömning.

Skolinspektionen bedömer att rektor behöver vidta åtgärder för att säkerställa att utbildningen såväl som bedömningen på Marmorbyns skola är likvärdig genom att stärka samarbetet mellan klasslärarna.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling motsvarar inte till alla delar bestämmelserna.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Motivering:

Marmorbyns skola har en plan mot kränkande behandling som till stora delar uppfyller författningens krav. Skolan genomför terminsvisa elev- och föräldraenkäter med avsikt att kartlägga elevers uppfattningar av bland annat trygghet och trivsel. Resultaten av dessa enkäter vare sig sammanställs eller analyseras av skolan och används inte som underlag i kartläggningen inför arbetet att ta fram konkreta och uppföljningsbara åtgärder för arbetet som ska genomföras under året. Planen blir därmed alltför allmänt hållen och synliggör inte skolans specifika behov. Planen saknar också skolans rutiner för situationer då en elev upplever sig kränkt av en vuxen.